

Braille

Deze les hoort bij het boek *Brief in geheimschrift*, geschreven door Rian Visser in opdracht van de NLBB (Nederlandse Luister- en BrailleBibliotheek) en gepubliceerd bij Uitgeverij Delubas.

Bij het boek hoort ook een lesbrieft.

Doel: leerlingen bekend maken met braille en blindzijn

Leeftijd: bovenbouw basisonderwijs, onderbouw middelbaar onderwijs

ISBN 9789053003244, inclusief 2 luistercd's
Meer info op www.rianvisser.nl/kinderboeken/boekinfo/braille.html

Inhoud	Biz.
1 Handleiding voor de leerkracht	2
2 Groepjes blind en slechtziend	3
3 Groepjes Louis Braille	5
4 Aanvullende gespreksideeën	7
5 Spelideeën	8
6 Werkblad I Blind en slechtziend	9
7 Antwoorden Werkblad I Blind en slechtziend	10
8 Werkblad II Het brailleschrift	11
9 Antwoorden Werkblad II Het brailleschrift	12
10 Werkblad III Louis Braille en zijn tijd	13
11 Antwoorden Werkblad III Louis Braille en zijn tijd	15
12 Handige sites	17

BRIEF IN GHEIMSCHRIFT - 1 - Louis Braille

De uitgebreide lesbrieft is te downloaden op
www.rianvisser.nl/kinderboeken/werkstukken.html
en op www.delubas.nl

Inhoud

- Wie was Louis Braille? 2
- De ontwikkeling van braille 3
- Braille-alfabet voor het Nederlandse taalgebied 5
- Oefening Braille lezen 6
- Braille lezen op de computer 8
- Fragment uit *Brief in Geheimschrift* 9
- Braille-puzzel 14
- Braille-hulpmiddelen 16
- Braille-sommen 17
- Handige sites 19
- Meer weten 19

Braille

Wie was Louis Braille?

Louis Braille werd geboren op 4 januari 1809 in het Franse plaatsje Coupvray, in de buurt van Parijs. Toen hij drie jaar was prikte hij in de zadelmakerij van zijn vader per ongeluk met iets scherp in zijn oog. Het oog raakte ontstoken en stak zijn andere oog aan. Louis werd door dit ongeluk aan beide ogen blind.

Na een gewone lagere school ging Louis naar een speciale school voor blinden in Parijs. Daar ontwikkelde hij een voelbaar schrift, waarmee hij later beroemd zou worden. Louis werd leraar op dezelfde school en leerde zijn schrift aan zijn leerlingen. Hij stierf aan tuberculose toen hij pas 43 jaar was. Hij werd begraven op het kleine kerkhof van zijn geboortestad.

Honderd jaar later, toen het brailleschrift over de hele wereld gebruikt werd, werd Louis' lichaam verplaatst naar het Panthéon in Parijs, waar alle grote Franse helden begraven liggen.

Braille

De ontwikkeling van braille

In de tijd van Louis Braille werden er voor blinden boeken gedrukt met grote letters, die verhoogd op het papier lagen. Het lezen van deze boeken ging heel langzaam en ze waren erg groot en duur.

Braille

Louis Braille probeerde een ander, sneller schrift te bedenken. Toen Louis zestien jaar was, had hij een manier gevonden om 63 verschillende letters te maken met maar zes punten. Elke letter paste onder een vingertop en kon gevoeld worden zonder dat je eroverheen hoefde te wrijven.

In 1834 mocht Louis zijn 'blindenschrift' demonstreren op een tentoonstelling in Parijs waarbij ook de Franse koning aanwezig was.

In 1854, twee jaar na zijn dood, werd het brailleschrift officieel erkend als volwaardige lees- en schrijftaal voor blinden.

In 1873 werd het eerste boek in braille gedrukt. Tegenwoordig is er een uitgebreide braillebibliotheek en zijn er speciale printers om tekst vanaf de computer in braille uit te printen.

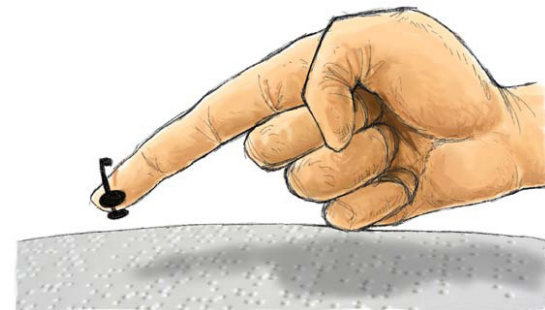
Braille

Braille-alfabet voor het Nederlandse taalgebied

•	⠆	⠃	⠙	⠑	⠆	⠎	⠒	⠑
a	b	c	d	e	f	g	h	i
<hr/>								
⠆	⠆	⠆	⠆	⠆	⠆	⠆	⠆	⠆
j	k	l	m	n	o	p	q	r
<hr/>								
⠆	⠆	⠆	⠆	⠆	⠆	⠆	⠆	
s	t	u	v	w	x	y	z	
<hr/>								
	⠆					⠆		
hoofdletterteken				cijferteken				
<hr/>								
⠆	•			⠆	⠑			
•	,			!	?			

Blinde kunnen lezen doordat ze de letters met hun vingertoppen kunnen voelen. Geen gewone letters, maar brailleletters. Brailleletters zijn bobbeltjes die in het papier zijn gedrukt. Deze bobbeltjes vormen de letters. Een blinde gaat met zijn vingers over deze bobbeltjes en leest zo wat er staat.

Braille

Oefening Braille lezen

Hieronder staan een aantal woorden in braille. Kun jij deze woorden ontcijferen?

Braille-alfabet

·	⠆	⠃	⠉	⠑	⠆	⠎	⠔	⠠
a	b	c	d	e	f	g	h	i
⠠	⠆	⠑	⠃	⠑	⠆	⠎	⠔	⠠
j	k	l	m	n	o	p	q	r
⠠	⠑	⠔	⠑	⠑	⠎	⠎	⠑	⠑
s	t	u	v	w	x	y	z	

⠆	⠑
hoofdletterteken	cijferteken
⠑	⠆
⠆	⠑

Oplossing op volgende pagina

Braille

Oefening Braille lezen

Oplossing

stok

hond

lezen

braille

Braille-alfabet

·	⠠	⠡	⠢	⠣	⠤	⠥	⠦	⠧	⠨
a	b	c	d	e	f	g	h	i	
<hr/>									
⠩	⠪	⠫	⠬	⠭	⠮	⠯	⠰	⠱	⠲
j	k	l	m	n	o	p	q	r	
<hr/>									
⠳	⠴	⠵	⠶	⠷	⠸	⠹	⠺		
s	t	u	v	w	x	y	z		

⠠	⠠
hoofdletterteken	cijferteken
<hr/>	
⠠	⠠
·	⠠
·	⠠
,	!
	?

Braille

Braille lezen op de computer

Blinden en slechtzienden kunnen prima met de computer werken. Ze kunnen schrijven door blind te typen. Lezen doen ze met behulp van een brailleregel. Daarin komen de letters in voelbare puntjes omhoog.

Lezen met de brailleregel

Fragment uit *Brief in Geheimschrift*

Lodewijk ontmoet op de kermis de blinde Sterre. Ze neemt hem mee op avontuur in haar vaders spookhuis. Lodewijk vertelt dat hij dyslectisch is en een hekel heeft aan boeken. Sterre is juist dol op lezen. Ze laat Lodewijk zien hoe ze dat doet met behulp van braille. Dan duiken er agenten op. Ze zijn op zoek naar Lodewijk.

Lees een stukje uit *Brief in geheimschrift*

8 Blind lezen

Ik heb de route tussen de kermis en onze woonwagen eerst een keer met mijn moeder gelopen. Er is een zebrapad met een speciaal signaal voor blinden. Als je kunt oversteken klinkt er een piepje. De tegels voor het stoplicht hebben ribbels, zodat ik weet waar ik moet wachten.

Lodewijks voetstappen klinken ver voor me. Het lijkt wel alsof hij op de vlucht is. Zou hij soms iets met die brand te maken hebben? Moest hij echt niet naar school? Was het geluid dat ik hoorde toen ik langs hem liep bij de botsautootjes toch een aansteker?

De voetstappen stoppen. Ik loop door tot ik vlak bij hem moet zijn.

‘Welke kant moeten we op?’ vraagt hij.

Ik beweeg mijn stok over de stoep. ‘Hier moet ergens een zebrapad zijn.’

‘Dat klopt. Dat is iets verderop.’

‘Daar kunnen we oversteken,’ zeg ik.

Ik loop verder tot ik de geribbelde tegels onder mijn voeten voel en zoek naar de drukknop op de paal van het stoplicht. Ineens voel ik Lodewijks hand op mijn rug.

‘Kom maar. Er komt niets aan.’

Hij duwt me de straat op. Blijkbaar zijn we schuin overgestoken, want aan de overkant voel ik geen geribbelde tegels, maar stuit ik

Braille

meteen op de stoeprand. Gelukkig raakt mijn stok hem eerst en kan ik op tijd mijn voet optillen.

‘En nu?’ vraagt hij.

‘Een klein stukje naar rechts en dan de eerste straat links.’

‘Is het op dat parkeerterrein met die grote wagens?’

‘Ja, daar is het.’

Ik ga hem voor op het trappetje en voel in mijn sleutelbos naar de juiste sleutel. We komen binnen in onze kleine keuken.

Lodewijk blijft vlak achter me staan. ‘Ik ben nog nooit in een woonwagen geweest,’ zegt hij. ‘Het is hier best gaaf!’

‘Vind je?’

‘Ja, het is binnen veel ruimer dan het er vanbuiten uitziet.’

‘Dat weet ik niet,’ antwoord ik. Ik weet niet hoe onze woonwagen eruitziet. Eigenlijk vind ik het wel prettig dat de kamers niet zo groot zijn. Ik weet precies waar alles staat en bots nooit ergens tegenaan.

Ik open de koelkast en pak een grote plastic fles uit de deur. ‘Lust je cola?’

‘Ja, lekker.’

Uit het kastje boven het aanrecht pak ik twee glazen. Terwijl ik schenk houd ik een wijsvinger in het glas, zodat ik voel wanneer het drinken ertegenaan komt en het glas bijna vol is.

‘Ga je mee naar mijn kamer?’

Ik loop voor hem uit door een gangetje. Na vier passen sta ik voor de deur van mijn slaapkamer. Die is klein, maar mijn vader heeft er een hoogslaper in getimmerd, zodat daaronder plaats is voor een tafel waaraan ik huiswerk kan maken. Er staan twee stoelen.

Verder heb ik een klerenkast die verdeeld is in kleine vakken, zodat ik precies weet waar alles ligt. En er is een kast voor mijn boeken en andere spullen.

Ik zet de glazen op tafel. Lodewijk verschuift een stoel en gaat zitten. De tafel wiebelt.

‘Wat is dat voor apparaat?’

Ik gok dat hij de braillemachine bedoelt, die op tafel staat.

‘Daar kan ik braille op schrijven.’

‘Zoals die etiketjes?’ vraagt Lodewijk.

‘Ja, maar ik kan er ook brieven op schrijven. Of aantekeningen voor school. Maar dat doe ik meestal op de computer, want dan kan mijn juf het makkelijker lezen.’ Ik wijs naar de computer, die op een apart tafeltje staat.

‘Kun je op een gewoon toetsenbord typen?’ vraagt Lodewijk.

Ik knik. ‘Op school leren we met tien vingers typen. Op de letters *f* en *j* zit altijd een puntje, zodat je kunt voelen waar je je vingers moet zetten. De andere letters leer je dan uit je hoofd. Eigenlijk typ ik net zoals andere mensen blind typen.’

‘Mijn moeder typt ook zonder dat ze op het toetsenbord hoeft te kijken,’ zegt Lodewijk. ‘Maar hoe kun je zelf lezen wat je geschreven hebt?’

‘Ik heb een brailregel bij mijn computer.’ Ik laat hem een klein toetsenbord zien dat naast mijn gewone toetsenbord ligt. Er zitten knoppen op met pijltjes, maar ook een regel met gaatjes. ‘Als ik met de pijltjes naar een stukje tekst op mijn computer ga, dan komen er in die gaatjes puntjes omhoog. Op die manier verschijnen de letters op mijn scherm in braille op dit bord.’

‘Gaaf!’ zegt Lodewijk. ‘Kun je ook op internet?’

Braille

‘Ja, ik kan e-mailen en dingen opzoeken.’

‘Maar geen spelletjes spelen, zeker?’

‘Nee.’ We gaan weer aan tafel zitten.

Ik hoor dat Lodewijk de braillemachine naar zich toe schuift. ‘Waarom heeft deze maar zeven toetsen? Heeft braille maar zeven letters? Dat is een makkie! Dan kan ik dat misschien wél goed leren lezen!’

Ik zwijg verward, want ik begrijp hem niet. Het is logisch dat hij niet weet hoe de braillemachine werkt. Maar wat bedoelt hij met “wél goed leren lezen”?

‘Jij kunt toch gewoon zwartdruk lezen?’ vraag ik.

‘Zwartdruk?’

‘Zwarte letters op papier.’

Zijn adem gaat sneller. ‘Ik kan die stomme letters wel zien, maar in mijn hoofd gaat iets mis. Ik hussel de letters door elkaar en zie geen woorden. Soms schrijf ik letters in spiegelbeeld. Ze zeggen dat ik dyslectisch ben. Ze noemen dat ook wel woordblind.’

Hij zucht. Het lijkt alsof hij opgelucht is dat hij het gezegd heeft. ‘Als je braille met de hand wilt schrijven, dan moet je de letters juist in spiegelbeeld maken,’ zeg ik. ‘Je schrijft van rechts naar links. Als je het papier daarna omdraait, kun je het lezen. Misschien ben je met braille niet dinges, eh... woordblind. Zal ik het je leren? Het is niet moeilijk, hoor.’

Ik zoek in de la van een kast een vel papier waarop het alfabet staat. Het is al lang geleden dat ik voor het eerst die puntjes moest leren voelen. De letter *a* is het makkelijkst. Dat is gewoon één puntje. De letter *b* is twee puntjes onder elkaar. De letter *c* twee puntjes naast elkaar. Ik leg het papier voor hem neer.

48

Braille

‘Doe je ogen maar dicht en geef me je hand.’ Ik pak zijn vinger en leg hem op het papier. ‘Kun je voelen hoeveel puntjes dit zijn?’ ‘Drie,’ zegt hij. ‘Dat zijn drie puntjes onder elkaar.’ ‘Goed zo,’ zeg ik. ‘Dat is de L van Lodewijk.’

Ik schuif mijn stoel dichterbij en leer hem nog een paar letters. Zijn haar ruikt lekker, denk ik.

Ik probeer hem alle letters van zijn naam te leren. De eerste paar gaan heel goed, maar na een tijdje voelt hij niets meer.

‘Ik kan het niet.’

‘Je vingers moeten eraan wennen,’ zeg ik. ‘Kijk, bij mij gaat het zo snel.’

Ik laat mijn rechtervinger over de regel gaan. Mijn linkervinger gaat erachteraan, maar halverwege de regel gaat hij vast naar beneden om meteen door te kunnen lezen. Volgens mijn juf lees ik met mijn vingers net zo snel als zienden kunnen lezen met hun ogen. Hardop lees ik: ‘De pijn in Harry’s litteken was zo hevig dat hij onwillekeurig zijn ogen dichtkneep, maar zijn toverstok scheen plotseling een eigen leven te leiden.’ Ik pauzeer. ‘Dit is een stukje uit *Harry Potter en de relieken van de dood*. Ik kan precies hetzelfde lezen als andere kinderen, maar mijn boeken zijn wel veel dikker. Die hele stapel banden daar is één boek van Harry Potter.’

‘Wat een berg papier!’ Er klinkt bewondering in Lodewijks stem. ‘Jouw boeken zien er alleen niet zo mooi uit. De voorkant is helemaal wit, zonder plaatjes.’

Dat kan wel kloppen, denk ik. Brailleboeken zijn allemaal even groot en van hetzelfde papier.

Ik sta op en leg het boek precies op dezelfde plek terug in de kast. Dan kan ik het straks weer terugvinden. Mijn moeder hoeft eigen-

lijk nooit te zeggen dat ik mijn kamer moet opruimen.

‘Ben je wel eens boos omdat je niet kunt kijken?’ vraagt Lodewijk.

‘Nee. Ik mis het niet, want ik ben eraan gewend. Jij bent toch ook niet boos omdat je niet kunt vliegen?’

Lodewijk lacht. ‘Het zou wel leuk zijn! Ik droom wel eens dat ik het kan.’

‘Ik droom wel eens dat ik weer kan kijken,’ beken ik. ‘Dan zie ik allerlei kleuren die in elkaar overlopen.’

‘Maar je ziet geen dingen, mensen, ruimtes en zo?’

‘Nee, alleen kleuren.’

‘Maar hoe weet je dan waar je bent?’ vraagt Lodewijk.

‘Net als in het echt,’ antwoord ik. ‘Als ik droom dat ik in een lift sta, dan voel ik aan de druk op mijn voeten of we omhoog of omlaag gaan. Aan de wind en de temperatuur voel ik of ik buiten ben of binnen. Als ik ergens binnen ben hoor ik aan het geluid van stemmen hoe groot de ruimte is. Mijn stem klinkt anders in een kleine lift dan bijvoorbeeld in een zwembad. In het echt gebruik ik ook de echo. Als ik zwem, kuch ik vaak even zodat ik weet of ik al bijna bij de kant ben.’

‘Maar is jouw wereld dan niet kaal en donker?’

‘Voor mij is het niet donker. Jullie kennen donker, omdat je licht ziet. Ik zie gewoon niets. Het is niet saai, hoor. Ik hoor, proef, ruik en voel van alles.’

Lodewijk haalt kort zijn neus op. Ik giechel.

‘Waarom lach je?’ vraagt hij.

‘Je klonk net als een varken.’

‘Wat deed ik dan?’ Hij schuifelt met zijn voeten.

‘Je haalde je neus op.’

Braille

‘Niet!’

‘Wel waar. Je moet maar eens een tijdje je ogen dichtdoen. Het is niet normaal hoeveel vieze geluiden mensen maken. Kuchen, hoesten, niezen, neus ophalen, sniffen, hijgen, scheten laten, boeren, smakken.’

‘Gatver!’

‘Ja, ik denk wel eens dat blinde mensen meer opmerken dan zienden. Of in elk geval andere dingen.’

‘Ben jij blind geboren?’ vraagt Lodewijk.

‘Nee, ik was zes jaar toen ik blind werd door een ziekte.’

‘En Louis Braille?’

‘Toen hij drie jaar was kreeg hij een ongeluk. Hij speelde in de zadelmakerij van zijn vader. Toen zijn vader niet oplette, probeerde Louis met een scherpe priem een gaatje te prikken in een stukje leer en prikte per ongeluk in zijn oog.’

Lodewijk maakt een sissend geluid. ‘Dat lijkt me pijnlijk! Maar hij prikte toch zeker niet in allebei zijn ogen?’

‘Nee, eerst was hij alleen aan één oog blind,’ antwoord ik. ‘Dat oog ging ontsteken en stak zijn andere oog aan. Als het nu gebeurd zou zijn, hadden ze hem medicijnen kunnen geven, maar die hadden ze toen nog niet.’

‘En toen?’

‘Eerst ging hij gewoon met de andere kinderen naar school. Ze hadden geen speciale boeken voor hem, maar Louis was een slim kind. Hij probeerde zo goed mogelijk te onthouden wat hij leerde. Toen hij klaar was met de lagere school, zorgde de pastoor ervoor dat Louis in Parijs verder kon leren aan een speciale school voor blinde kinderen.’

51

‘En daar heeft hij braille geleerd?’ vraagt Lodewijk.

Ik lach. ‘Nee, dat moest hij zelf nog uitvinden.’

‘O, ja!’ Lodewijk schiet ook in de lach.

‘Op die Parijse school las hij grote boeken met normale letters die op het papier gedrukt waren, zodat de vorm voelbaar was. Die boeken waren heel zwaar en duur. Daarom waren er maar een paar en die had Louis al snel uit. Hij wilde graag dat blinden net zoveel en net zo snel konden lezen als zienden.’

Lodewijk snuift. ‘Ik zou het prima vinden als er weinig boeken waren. Weet je ...’ zijn stem klinkt plotseling heel fel, ‘... voor mijn part brandt de bibliotheek helemaal af. Net goed!’

52

Braille

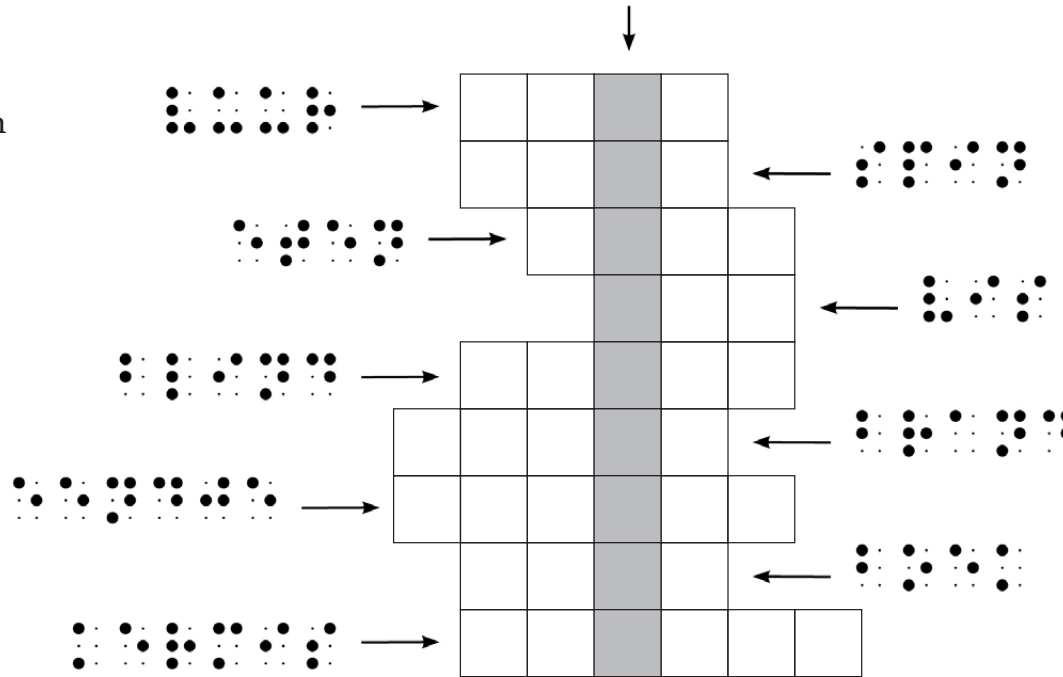

Braille-puzzel

Vul de woorden in en lees de grijze kolom van boven naar beneden.

Louis Braille was een

.....

Braille-alfabet

·	⠆	⠆⠆	⠆⠆⠆	⠆⠆⠆⠆	⠆⠆⠆⠆⠆	⠆⠆⠆⠆⠆⠆	⠆⠆⠆⠆⠆⠆⠆	⠆⠆⠆⠆⠆⠆⠆⠆	⠆⠆⠆⠆⠆⠆⠆⠆⠆
a	b	c	d	e	f	g	h	i	
⠆⠆	⠆	⠆⠆	⠆⠆⠆	⠆⠆⠆⠆	⠆⠆⠆⠆⠆	⠆⠆⠆⠆⠆⠆	⠆⠆⠆⠆⠆⠆⠆	⠆⠆⠆⠆⠆⠆⠆⠆	
j	k	l	m	n	o	p	q	r	
⠆⠆⠆	⠆⠆⠆⠆	⠆⠆⠆⠆⠆	⠆⠆⠆⠆⠆⠆	⠆⠆⠆⠆⠆⠆⠆	⠆⠆⠆⠆⠆⠆⠆⠆	⠆⠆⠆⠆⠆⠆⠆⠆⠆	⠆⠆⠆⠆⠆⠆⠆⠆⠆⠆		
s	t	u	v	w	x	y	z		

⠆	⠆⠆
hoofdletterteken	cijferteken
⠆⠆	⠆
⠆	,
⠆⠆	!
⠆⠆⠆	?

Oplossing op volgende pagina

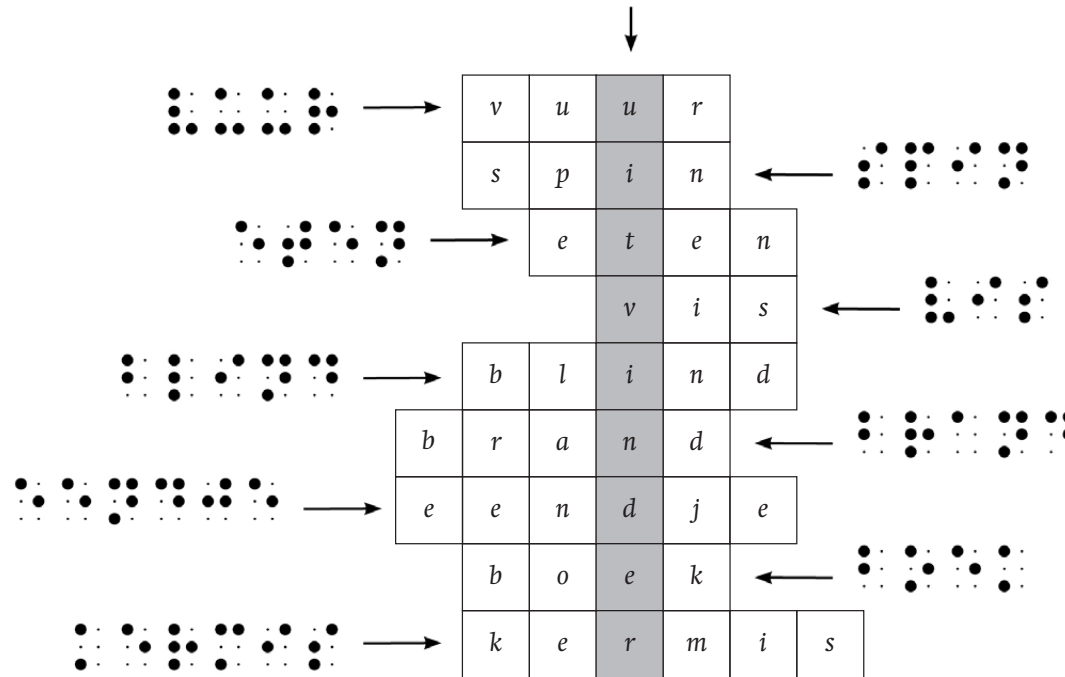
Braille

Braille-puzzel

Oplossing

Louis Braille was een
uitvinder

Braille-alfabet

•	⠆	⠃	⠄	⠅	⠆	⠇	⠈	⠉
a	b	c	d	e	f	g	h	i
⠊	⠋	⠌	⠍	⠎	⠏	⠑	⠒	⠓
⠔	⠕	⠖	⠗	⠘	⠙	⠚	⠛	
s	t	u	v	w	x	y	z	

⠆	⠠	⠼	⠽
hoofdletterteken		cijferteken	
⠼	⠆	⠼	⠆
⠆	,	!	?

Braille

Braille hulpmiddelen

Voor blinden en slechtzienden zijn intussen heel veel hulpmiddelen ontwikkeld. Bijvoorbeeld een horloge met braille. Daarnaast staan er brailleletters op een medicijndoosje en op het bedieningspaneel van een lift.

Weet jij ook nog toepassingen?

Kompas met braille

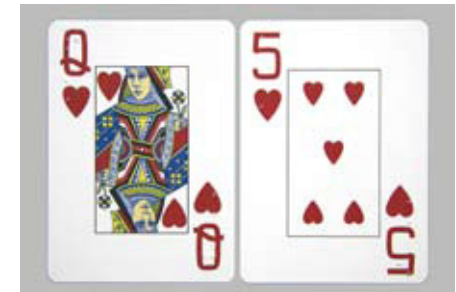

Horloge met braille

Braille scrabble

Alfabetkaart

Speelkaarten met braille

Braille

Braille-sommen

Oplossing

$$\begin{matrix} \cdot\cdot & \cdot\cdot & + & \cdot\cdot & \cdot\cdot & = & \cdot\cdot & \cdot\cdot & \cdot\cdot \\ \cdot & \cdot & & \cdot & \cdot & & \cdot & \cdot & \cdot \end{matrix}$$

$$7 + 8 = 15$$

$$\begin{matrix} \cdot\cdot & \cdot\cdot & \cdot\cdot & + & \cdot\cdot & \cdot\cdot & \cdot\cdot & = & \cdot\cdot & \cdot\cdot & \cdot\cdot \\ \cdot & \cdot & \cdot & & \cdot & \cdot & \cdot & & \cdot & \cdot & \cdot \end{matrix}$$

$$27 + 35 = 62$$

$$\begin{matrix} \cdot\cdot & \cdot\cdot & - & \cdot\cdot & \cdot\cdot & = & \cdot\cdot & \cdot\cdot \\ \cdot & \cdot & & \cdot & \cdot & & \cdot & \cdot \end{matrix}$$

$$9 - 6 = 3$$

$$\begin{matrix} \cdot\cdot & \cdot\cdot & \cdot\cdot & - & \cdot\cdot & \cdot\cdot & \cdot\cdot & = & \cdot\cdot & \cdot\cdot & \cdot\cdot \\ \cdot & \cdot & \cdot & & \cdot & \cdot & \cdot & & \cdot & \cdot & \cdot \end{matrix}$$

$$53 - 17 = 36$$

Braille-alfabet

·	· ·	· · ·	· · · ·	· · · · ·	· · · · · ·	· · · · · · ·	· · · · · · · ·	· · · · · · · · ·
a	b	c	d	e	f	g	h	i
· · ·	· · · ·	· · · · ·	· · · · · ·	· · · · · · ·	· · · · · · · ·	· · · · · · · · ·	· · · · · · · · · ·	· · · · · · · · · · ·
j	k	l	m	n	o	p	q	r
· · · ·	· · · · ·	· · · · · ·	· · · · · · ·	· · · · · · · ·	· · · · · · · · ·	· · · · · · · · · ·	· · · · · · · · · · ·	
s	t	u	v	w	x	y	z	

·		· ·	
hoofdletterteken		cijferteken	
· · ·	·	· · ·	·
·	,	!	?
a = 1	d = 4	g = 7	j = 0
b = 2	e = 5	h = 8	
c = 3	f = 6	i = 9	

Braille

Handige sites

www.nlbb.nl

NLBB, vereniging van leesgehandicapten

www.louisbraille.nl

Meer weten over Louis Braille

weetje-braille.yurls.net

Weetjes, spelletjes en informatie over braille

www.braillepost.be/nl

Via deze site kun je een brief sturen naar een blinde, die daarvoor in braille wordt omgezet

www.rianvisser.nl

Op deze site lees je meer over *Brief in geheimschrift*, een boek met een spannend verhaal braille en blindzijn voor 8 jaar en ouder.

www.delubas.nl

Educatieve uitgeverij van serie Terugblikken

Meer weten

Bezoek dan eens:

Centrum Wakan in Velsen-Noord

www.wakan.nl

In een kerkje zijn hele gewone situaties levensecht nagebouwd – in het volslagen donker. Met behulp van een taststok zoek je je weg. Wat ligt er op de marktkraam? Waar zit de deurbel? Durf je over te steken als je de rateltikker hoort?

Het Muzieum in Nijmegen

www.muzieum.nl

Ga mee op een spannende reis in totale duisternis. Tijdens de ‘Ontdekkingstocht in het donker’ gebruik je al je zintuigen, behalve je ogen.

Museum Corpus in Oegstgeest

www.corpus-experience.nl

In dit museum maak je een indrukwekkende tocht door het menselijk lichaam.

